

z dnia 25 listopada 2015 roku

w sprawie zatwierdzenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Kętrzyn na lata 2015 - 2025

na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 1515) oraz art. 16b i art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 poz. 163 ze zm.) Rada Miejska w Kętrzynie uchwala, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Kętrzyn na lata 2015-2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kętrzyn

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Kętrzynie
Dariusz Marek Ducek

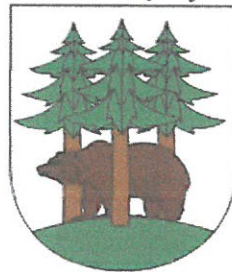
Załącznik do Uchwały Nr XVI/112 /2015

Rady Miejskiej Kętrzyn

z dnia 25.XI. 2015 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA KĘTRZYN NA LATA 2015-2025

Miasto Kętrzyn
ul. Wojska Polskiego 11
11-400 Kętrzyn

Kętrzyn 2015

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW	3
WSTĘP	5
1. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII	6
2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	8
3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA MIASTA KĘTRZYN	13
4. DIAGNOZA OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE KĘTRZYN	17
4.1. Uwagi Ogólne.....	17
4.2. Pomoc społeczna w mieście Kętrzyn	18
4.3. Problemy społeczne miasta	23
4.3.1 Bezrobocie	23
4.3.2 Klub Integracji Społecznej	26
4.3.3 Dzieci i młodzież	28
4.3.4 Rodzina	30
4.3.5 Seniorzy	32
4.3.6 Osoby niepełnosprawne.....	34
4.3.7 Osoby uzależnione.....	36
4.3.8 Bezdomni	38
4.3.9 Osoby bezradne	40
5. ANALIZA SWOT.....	43
6. CELE STRATEGII ORAZ PROGNOZOWANE ZMIANY WYNIKAJĄCE Z ZAŁOŻEŃ	45

6.1. Cel Główny – Misja	45
6.2. Cele strategiczne i kierunki działań	45
6.2.1 Przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia	45
6.2.2 Doskonalenie systemu wsparcia dzieci i młodzieży w rodzinach dysfunkcyjnych	47
6.2.3 Organizacja systemu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym i wymagającym wsparcia	48
6.2.4 Tworzenie osobom niepełnosprawnym, długotrwanie lub ciężko chorym oraz starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej na miarę ich możliwości i potrzeb.....	50
6.2.5 Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	52
6.2.6 Rozwijanie gminnego systemu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	53
6.2.7 Rozwój form integracji społecznej grup wrażliwych ze społecznością lokalną	54
6.2.8 Rozwój działań związanych z profilaktyką i promocją zdrowia	58
7. REALIZACJA STRATEGII	61
7.1. Koordynacja i realizacja Strategii	61
7.2. Finansowanie Strategii	61
7.3. Monitoring i ewaluacja Strategii	62
PODSUMOWANIE	65
SPIS TABEL/SPIS WYKRESÓW	68

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW:

AA –	Anonimowi Alkoholicy
BDL –	Bank Danych Lokalnych
CIS –	Centrum Integracji Społecznej
DPS –	Dom Pomocy Społecznej
FEAD –	Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym
GKRPA –	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
GPPiRPAoPN –	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
GUS –	Główny Urząd Statystyczny
KIS –	Klub Integracji Społecznej
KPP –	Komenda Powiatowa Policji
KPPUiWS –	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu
KTBS –	Kętrzyńskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
KTK –	Kętrzyńska Telewizja Kablowa
MOPS –	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MOSiR –	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
MPiPS –	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
NSPLiM –	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
OPS –	Ośrodek Pomocy Społecznej
PARPA –	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
PCE –	Powiatowe Centrum Edukacyjne
PCPR –	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PDD –	Powiatowy Dom Dziecka
PFRON –	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PLU –	Poradnia Leczenia Uzależnień
PO IR –	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO PC –	Program Operacyjny Polska Cyfrowa

PO PW –	Program Operacyjny Polska Wschodnia
PO WER –	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PPP –	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
PUP –	Powiatowy Urząd Pracy
RPO WiM –	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury
SRKL –	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego
SRKS –	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego
ŚDS –	Środowiskowy Dom Samopomocy
UM –	Urząd Miasta
ZI –	Zespół Interdyscyplinarny

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Celem głównym Strategii jest stworzenie wszystkim mieszkańcom Kętrzyna warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej na miarę potrzeb i możliwości.

Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji i organizacji pozarządowych, organizacji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

W celu realizacji zadań niezbędne jest stałe, systematyczne diagnozowanie problemów społecznych, a także dążenie do profesjonalnego i sprawnego działania i współpracy służb społecznych.

Planowane w Strategii działania przewidują znaczny, poza jednostkami Gminy oraz innymi instytucjami publicznymi, udział partnerów społecznych – organizacji pozarządowych, społeczności lokalnej zaangażowanej w pracę wolontariacką.

Podstawą do wyznaczenia celów i działań Strategii była analiza problemów społecznych na lata 2011 –2013.

1. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Strategia zgodna jest z następującymi aktami prawnymi, regulującymi zadania w obszarze polityki społecznej

- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1310),
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1286),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 875),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1390),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1339),
- ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 roku poz. 332),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 roku poz. 581),
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 114),

- ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 roku poz. 859),
- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 roku poz. 966z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 roku nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 roku poz. 149),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 493),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 roku nr 94 poz. 651z późn. zm.).

2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W wymiarze europejskim polityka społeczna określona jest w przedstawionej przez Komisję Europejską **Strategii Europa 2020**, która została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 roku. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę przedstawionej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia. Obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W dokumencie określono pięć celów UE, które powinny być osiągnięte w 2020 roku:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata, powinien wynosić 75%,
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczyć 3% PKB Unii,
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki),

- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie,
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL)

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W ramach Strategii określono pięć celów:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Wymienione cele odnoszą się wprost do grup wrażliwych zagrożonych wykluczeniem społecznym zidentyfikowanych na terenie miasta Kętrzyn, w szczególności do bezrobotnych i seniorów.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (SRKS) 2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej.

W ramach tego obszaru mają być realizowane działania, zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania, jak:

- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,
- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,

- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego,
- ułatwienie działalności organizacji obywatelskich.

Założenia Miejskiej Strategii są zgodne z powyższymi kierunkami działań.

Kluczowym regionalnym dokumentem z zakresu polityki społecznej jest **Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku**, która określa cztery priorytety:

- prawidłowo funkcjonująca rodzina,
- wzmacnianie integracji społecznej,
- wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych,
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn jest zgodna z zapisami powyższego dokumentu.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej.

Cele Miejskiej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- Wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży – przez usługi do aktywności,
- Aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- Nasi seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni,
- Zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020.

Cele niniejszej Strategii pokrywają się z celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

Wojewódzkie programy sektorowe

Województwo warmińsko-mazurskie opracowało i realizuje szereg programów społecznych, wynikających ze strategii polityki społecznej, skierowanych do różnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym: Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2012-2015, Wojewódzki program na rzecz osób starszych, Wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2013-2017, Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2012 – 2015, Wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim 2011-2014, Ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, Ramowy program pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, Wojewódzki program polityki prorodzinnej na lata 2012-2016.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Kętrzyn uwzględnia wszystkie grupy, dla których na poziomie regionu opracowano programy rozwiązywania problemów dotyczące tych grup.

W ramach realizacji krajowego Programu Wspierającego Powrót Osób Bezdomnych do Społeczności, dla województwa warmińsko-mazurskiego określono 3 cele:

- rozwój bazy i poprawa standardu oferowanych usług doraźnych w sytuacjach kryzysowych dla osób bezdomnych,
- rozszerzenie zakresu świadczonej na rzecz osób bezdomnych pomocy poprzez tworzenie placówek oferujących schronienie/nocleg osobom bezdomnym, niepełnosprawnym lub

przystosowanie istniejącej bazy lokalowej do potrzeb osób bezdomnych niepełnosprawnych,

- społeczno-ekonomiczne usamodzielnienie się osób dotkniętych bezdomnością.

Zaplanowane działania w ramach wsparcia bezdomnych w Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Kętrzyn, wpisują się wprost w w/w cele dotyczące osób bezdomnych na poziomie regionalnym.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu kętrzyńskiego na lata 2011-2020

W dokumencie zidentyfikowano cztery obszary wymagające szczególnego wsparcia:

- dziecko i rodzina (w tym osoby uzależnione),
- niepełnosprawni (w tym seniorzy),
- bezrobocie,
- organizacje pozarządowe działające w sferze pomocy społecznej (w tym aspekty partnerstwa i integracji).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn ujmuje wszystkie wymienione w NIEJ obszary wymagające wsparcia, identyfikując także bezdomnych i bezradnych jako wyodrębnione grupy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn jest zgodna ze **Strategią rozwoju gminy miejskiej Kętrzyn 2015-2025**. Strategie są zgodne z celem priorytetowym:

1. Wyższy poziom zaspokajania potrzeb mieszkańców miasta

1.1. Zmniejszenie poziomu bezrobocia

1.5. Rozwój oferty opiekuńczej i aktywizującej dostosowanej do potrzeb mieszkańców

Strategia została opracowana na podstawie dokumentu z roku 2014 **Koncepcji Usług Społecznych na rzecz integracji grup wrażliwych dla miasta Kętrzyn**.

3. DIAGNOZA DEMOGRAFICZNA MIASTA KĘTRZYN

Miasto Kętrzyn położone jest w powiecie kętrzyńskim, zlokalizowanym w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego.

Miasto Kętrzyn zajmuje powierzchnię 1.056 ha zamieszkaną przez 28.051 osób – mieszkańców miasta. Wobec tego gęstość zaludnienia w mieście wynosi 2.710 osób na 1 km². (BDL GUS rok 2013)

Tabela 1 Populacja w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013

ROK	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2010	14.492	13.023	27.515
2011	14.802	13.561	28.363
2012	14.772	13.484	28.256
2013	14.664	13.387	28.051

Źródło: BDL GUS

W ostatnich latach zauważa się spadek liczby ludności, co może być efektem ujemnego przyrostu naturalnego.

Tabela 2 Przyrost naturalny w latach 2010 - 2013

ROK	Urodzenia	Zgony	Przyrost
2010	272	269	3
2011	257	291	-34
2012	241	258	-17
2013	225	321	-96

Źródło: BDL GUS

Czynnikiem równie ważnym jest saldo migracji, które w roku 2013 w Kętrzynie wynosiło - 144. Nie bez znaczenia jest również saldo migracji wewnętrznej, w roku 2013 wynosiło 101 czyli o 35 więcej w porównaniu z rokiem 2012. W latach poprzednich saldo to było również bardzo wysokie. W roku 2013 powiększyło się również saldo migracji zagranicznej do - 43.

Tabela 3 Saldo migracji w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013

Migracja	2010	2011	2012	2013
Saldo migracji	-160	-122	-65	-144
Saldo migracji wewnętrznej	-165	-115	-66	-101
Zameldowania w ruchu wew.	191	247	265	262
Wymeldowania w ruchu wew.	356	362	331	363
Saldo migracji zagranicznych	-5	-7	1	-43
Zameldowania z zagranicy	25	13	26	13
Wymeldowania z zagranicy	20	20	25	56

Źródło: BDL GUS

Jest to zjawisko dość niepokojące, bowiem oznacza pozostawanie w mieście osób w wieku przedprodukcyjnym lub poprodukcyjnym, niekorzystnie wpływającym na rozwój miasta.

Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił w Kętrzynie w roku 2013 - 19,4 % i jest o 3 punkty procentowe wyższy od danych z roku 2012. Odsetek ludności najmłodszej, w wieku przedprodukcyjnym, wynosił w Kętrzynie w roku 2013 - 16,0% i jest niższy o 2 punkty procentowe od danych z roku 2012. Oznacza to, że procesy starzenia lokalnej społeczności Kętrzyna przebiegają dość wyraźnie.

Tabela 4 Struktura mieszkańców wg ekonomicznych grup ludności w mieście Kętrzyn w latach 2010-2013

Jednostka terytorialna		Lata			
		2010	2011	2012	2013
Kętrzyn	przedprodukcyjny	16,5	16,3	16,2	16,0
	produkcyjny	66,5	66,1	65,2	64,7
	poprodukcyjny	17,0	17,6	18,6	19,4

Źródło: BDL GUS

Tabela 5 Biologiczne grupy wiekowe

Ludność 0 – 14 lat	13,3%	
Kobiety – 12,2%	Mężczyźni – 14,6%	
Ludność 15 – 64 lata	71,9%	
Kobiety – 70,1%	Mężczyźni – 73,9%	
Ludność 65 lat i więcej	14,8%	
Kobiety – 17,7%	Mężczyźni – 11,5%	

Źródło: BDL GUS

Pogłębiona analiza wielkości przyrostu naturalnego w Kętrzynie pozwala stwierdzić, że miasto cechuje niski poziom tego wskaźnika w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców. Przewaga ludności zamieszkałej w Kętrzynie to osoby będące w związku małżeńskim, jednakże obserwuje się znaczny spadek zawierania małżeństw.

Tabela 6 Stan cywilny w mieście Kętrzyn – ogółem rok 2014

Żonaci/zamężne	52,7%
Wdowcy/wdowy	9,8%
Rozwiedzeni/rozwidzione	5,5%
Kawalerowie/panny	28,4%
Nieustalone	3,6%

Źródło: BDL GUS

Tabela 7 Liczba małżeństw zawartych w Kętrzynie w latach 2010 – 2013

ROK	Liczba zawartych małżeństw
2010	176
2011	176
2012	152
2013	126

Źródło: BDL GUS

Podobnie jak większość miast w województwie warmińsko-mazurskim, Kętrzyn charakteryzuje przewaga liczby kobiet w strukturze demograficznej mieszkańców (wskaźnik feminizacji wynosi na każde 100 kobiet - 91 mężczyzn, współczynnik maskulinizacji wynosi na każdych 100 mężczyzn - 109 kobiet – (BDL GUS rok 2013).

Należy również zwrócić uwagę na ochronę zdrowia w mieście Kętrzyn.

W roku 2013 w mieście zlokalizowanych było 9 przychodni na 10.000 mieszkańców. W latach 2010 – 2013 wzrosła dostępność do przychodni – dynamika wzrostu wyniosła w tym okresie

129. Z przychodni na terenie miasta mogą korzystać również mieszkańcy przyległych gmin np. gmina wiejska Kętrzyn.

Tabela 8 Liczba przychodni w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013

Jednostka	Liczba przychodni na 10.000 mieszkańców				
	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2010=100)
Miasto Kętrzyn	7	7	8	9	129

Źródło: Strategia Gminy Miejskiej Kętrzyn

Liczba porad ogólnodostępnych na 1.000 mieszkańców w roku 2013 w mieście Kętrzyn wyniosła 5.142,3, co oznacza wzrost w porównaniu do roku 2010 o 139,9 porad.

Tabela 9 Porady ogólnodostępne (lekarz podstawowej opieki zdrowotnej i lekarz rodzinny) na 1.000 mieszkańców

Jednostka	2010	2011	2012	2013
Miasto Kętrzyn	5.002,4	4.832,4	5.264,5	5.142,3

Źródło: Strategia Gminy Miejskiej Kętrzyn

Na terenie miasta działa Szpital Powiatowy, w którym znajdują się poradnie przyszpitalne. Mimo, że dostępność do przychodni wzrasta problem stanowi niewystarczająca dostępność do usług lekarzy specjalistów, jak również długi czas oczekiwania na wizytę.

Podsumowując charakterystykę demograficzną struktury ludności miasta Kętrzyna, należy zwrócić uwagę na kilka istotnych z punktu widzenia usług społecznych kwestii: spadek liczby ludności, ujemny przyrost naturalny, wskaźnik urodzeń na 1.000 mieszkańców, ujemne saldo migracji, relatywnie wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności, relatywnie niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w strukturze mieszkańców.

4. DIAGNOZA OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ W MIEŚCIE KĘTRZYN

4.1. Uwagi Ogólne

Zadania związane z realizacją działań na rzecz osób zagrożonych marginalizacją społeczną oraz wykluczonych społecznie są w Polsce uregulowane przez ustawy oraz indywidualne uchwały, podejmowane na poziomie gminy, powiatu oraz województwa. Wśród nich najistotniejszym aktem prawnym jest *Ustawa o pomocy społecznej*. Konsekwencją podejmowanych reform i zmian, jakie przyjęto w realizowaniu polityki społecznej kraju na przestrzeni ostatnich lat oraz dostosowywania polskiego prawodawstwa do standardów unijnych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, było opracowanie jednolitego tekstu Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej*.

Zgodnie z ww. ustawą „pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości” (art. 2 ust. 1). „Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi” (art. 2 ust. 2).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 4 *Ustawy o pomocy społecznej*, osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

4.2 Pomoc społeczna w mieście Kętrzyn

Realizacją zadań pomocy społecznej na terenie miasta Kętrzyn zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, zatrudniający 46 osoby (stan na dzień 31.12.2013r.). W strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonują następujące komórki: Dział Pomocy Środowiskowej, Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, Dział Dodatków Mieszkaniowych, Sekcja Usług Opiekuńczo Socjalnych, Dział Finansowo Księgowy, Dział Świadczeń i Dokumentacji, Klub Integracji Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Stypendia Szkolne.

Do najczęstszych problemów społecznych, a tym samym powodów, z jakimi mieszkańcy Miasta zgłaszają się o przyznanie pomocy z MOPS, należą ubóstwo, a także bezrobocie. Łączna liczba rodzin, ubiegających się o pomoc z tego tytułu w 2013 roku, wynosiła 1478, co w sumie obejmowało 2999 osób, czyli blisko 11% mieszkańców miasta (liczba mieszkańców miasta Kętrzyn na dzień 31.12.2013r wyniosła 27 695).

Równie często z pomocy społecznej korzystają osoby niepełnosprawne i borykające się z długotrwałą chorobą. Kolejną przyczyną ubiegania się o pomoc społeczną jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i uzależnienie od alkoholu. Powody ubiegania się o pomoc społeczną przez mieszkańców Kętrzyna nie ulegają znaczącej zmianie w ostatnich latach.

Tabela 10 Powody przyznania pomocy społecznej klientom MOPS w Kętrzynie w latach 2011 - 2013

ROK	2011		2012		2013	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1048	2139	1078	2134	1147	2289
Bezdomność	48	51	44	47	42	47
Potrzeba ochrony macierzyństwa	73	0	81	0	104	487
Bezrobocie	978	2273	983	2212	1053	2376
Niepełnosprawność	578	1098	560	984	482	833

Długotrwała lub ciężka choroba	483	922	483	834	435	785
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego, w tym:	238	700	233	651	249	703
- rodziny wielodzietne,						
- alkoholizm,	47	346	58	313	7	35
- przemoc w rodzinie	233	17	241	26	240	314
	6		9		9	26
Narkomania	12	19	14	21	12	19
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	43	56	37	43	36	40

źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Kętrzyn, MOPS w Kętrzynie

Oprócz świadczeń z zakresu ustawy o pomocy społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje również swoim podopiecznym pomoc w postaci świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, stypendiów oraz usług opiekuńczych. Ponadto zapewnia możliwość korzystania ze stołówki MOPS, przy czym odpłatność za posiłki jest uzależniona od sytuacji materialnej korzystających. Przy MOPS działa ponadto:

- Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin w kryzysie, w którym można uzyskać poradę prawnika, psychologa czy terapeuty uzależnień,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się profilaktyką uzależnień w mieście Kętrzyn i kierowaniem osób uzależnionych na leczenie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zajmujący się problematyką przemocy w rodzinie i pracą z ofiarą oraz sprawcą przemocy.
- Klub Integracji Społecznej - realizuje działania ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową osób długotrwale bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej, osób bezdomnych i innych osób dotkniętych poprzez edukację i reintegrację personalną, zawodową i społeczną,

- Mieszkanie Chronione dla osób niepełnosprawnych - jest formą pomocy społecznej, przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Wydatki MOPS na realizację zadań wynikających z *Ustawy o pomocy społecznej* na przestrzeni trzech lat kształtują się następująco:

Tabela 11 Wydatki MOPS

Zadania MOPS	2011	2012	2013
własne	7 191 701,00	7 675 696,00	8 400 299,00
zlecone	8 578 790,59	9 194 732,00	8 426 980,00

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Kętrzyn, MOPS w Kętrzynie

Realizując swoje zadania, MOPS kooperuje także z innymi podmiotami w obszarze rozwiązywania problemów polityki społecznej w mieście Kętrzyn. Do podmiotów tych, należą:

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień od Alkoholu,
- samorząd miasta i sąsiednich gmin,
- Centrum Szkolenie Straży Granicznej,
- Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie,
- Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie,
- organizacje pozarządowe, kluby i kościoły.

Do instytucji świadczących pomoc społeczną o zasięgu lokalnym na terenie miasta Kętrzyn należą ponadto:

- świetlice terapeutyczne,

- świetlice środowiskowe,
- punkty konsultacyjno-informacyjne, Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kętrzynie jest samodzielną jednostką organizacyjną, przeznaczoną dla 60 pełnoletnich podopiecznych, osób z zaburzeniami psychicznymi. Środowiskowy Dom Samopomocy realizuje zadania statutowe jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy Miejskiej Kętrzyn od dnia 1 września 2011 r. zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 09.12.2010 r. Dom powołany został w celu realizacji zadań zleconych przez administrację rządową w ramach pomocy społecznej.

ŚDS jest dziennym ośrodkiem wsparcia typu:

A – dla osób przewlekle psychicznie chorych,

B – dla osób upośledzonych umysłowo,

C – dla osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo, wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kętrzynie prowadzone są usługi w formie treningów: trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, terapia ruchowa, trening umiejętności praktycznych, trening edukacyjny, trening manualny, trening umiejętności radzenia sobie ze stresem, trening aktywnego poszukiwania pracy, trening aktywnego udziału we własnym leczeniu farmakologicznym, a także trening umiejętności prowadzenia rozmowy. Treningi odbywają się w przystosowanych do nich salach treningowych. Dom świadczy również specjalistyczne usługi dostosowane do osób niepełnosprawnych, a w szczególności: opiekę zdrowotną, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, drugie śniadanie i jeden gorący posiłek, poradnictwo psychologiczne dla uczestników i ich rodzin/ opiekunów (psychoedukacja) poradnictwo socjalne dla uczestników i ich rodzin/ opiekunów.¹ Dom zapewnia podopiecznym usługi transportowe na zajęcia do siedziby oraz w celu świadczenia pełnej gamy usług dla uczestników w ramach treningów podczas zajęć.

Mieszkańcy miasta Kętrzyn mogą także korzystać z oferty instytucji świadczących pomoc rodzinie, których zakres oddziaływania ma wymiar ponad gminny. Należą do nich:

- Dom Pomocy Społecznej w Kętrzynie dla osób przewlekle somatycznie chorych na 88 miejsc,
- Powiatowy Dom Dziecka w Reszlu na 30 miejsc,
- Powiatowy Dom Dziecka w Kętrzynie na 14 miejsc
- Dom dla Bezdomnych w Arklitach prowadzony przez Stowarzyszenie MAR-KOT.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn na lata 2015 - 2025

Ponadto w powiecie kętrzyńskim działa szereg instytucji w zakresie pomocy dziecku i rodzinie w przewyciężeniu trudności życiowych:

- Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie,
- Zespół Poradnictwa Specjalistycznego w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie (psycholog, pedagog, prawnik, pracownik socjalny, socjoterapeuta, mediator),
- Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kętrzynie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie,
- świetlice socjoterapeutyczne i środowiskowe,
- organizacje pozarządowe.

Tabela 12 Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w mieście Kętrzyn

	2011		2012		2013	
	Kwota	%	Kwota	%	Kwota	%
Ogółem wydatki	15 152 740	100	17 238 466	100	18 458 365	100
Przeciwdziałanie narkomanii	10 472	0	9276	0	9 413	0
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	253 000	2	416 031	2	565 824	3
Domy pomocy społecznej	425 000	3	475 152	3	487 277	3
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	7 000	0	-	-	-	-
Wspieranie rodziny	-	-	29 000	0	-	-

Świadczenie rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego	8 166 000	54	8 393 648	48	18 152	1
Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby Pobierające niektóre świadczenia z opieki zdrowotnej	88000	1	91 783	1	8 055 507	44
Zasilki i pomoc w naturze	1 410 000	9	1 429 187	8	141 137	1
Dodatki mieszkaniowe	1 177 862	8	1 229 939	7	2 028 674	11
Zasilki stałe	985 000	7	1 017 353	6	1 304 108	7
Ośrodek Pomocy Społecznej	1 632 000	11	1 600 690	9	1 167 161	6
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	414 000	3	458 442	3	1 960 161	11
Pozostała działalność, w tym: klub integracji społecznej, Warsztat terapii zajęciowej, program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania – w kład gminy”	228 000	2	1 088 893	6	390 830	2
Żłóbki	281 406	2	407 258	2	1 168 932	6
Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	75 000	0	526 335	3	399 193	2
Pomoc materialna dla uczniów			321 247	2	446 090	2

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Kętrzyn, MOPS w Kętrzynie

4.3 Problemy społeczne miasta

4.3.1 Bezrobocie

Do grupy osób bezrobotnych należą nie tylko osoby bez pracy i jej poszukujące, ale też niepracujące i nieposzukujące pracy (osoby bierne zawodowo). Wśród obu tych grup zachodzi duże zróżnicowanie sytuacji poszczególnych osób, ponieważ znajdują się tam bezrobotni w krótkim i długim okresie, bezrobotni młodzi i starsi itd. oraz w wypadku biernych zawodowo: rodzice zajmujący się dziećmi albo innymi osobami wymagającymi opieki, niezdolni do pracy w wieku produkcyjnym z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności. Bezrobocie wywołuje szereg negatywnych zjawisk, problemów społecznych i indywidualnych m.in. ubóstwo, bezradność, problemy z substancjami uzależniającymi, choroby psychofizyczne, izolacja społeczna, ograniczenie, a w skrajnych wypadkach zaniechanie uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym,

wreszcie dyskomfort psychiczny i poczucie beznadziejności. Skutki bezrobocia nie są jednak takie same dla wszystkich. Różnicują je płeć, wiek, poziom kwalifikacji i inne cechy osoby bezrobotnej. Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin, w funkcjonowaniu których dochodzi do poważnych zaburzeń.

Sytuację na rynku pracy obrazuje przede wszystkim liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Kętrzyn (stan na dzień 31.12.2013r.)

Tabela 13: Bezrobotni zarejestrowani w mieście Kętrzyn w latach 2011-2013

	Bezrobotni zarejestrowani		Z prawem do zasiłku		Procent z prawem do zasiłku
	Ogółem	kobiety	Ogółem	kobiety	
Stan na 31.12.2013					
Ogółem	6618	3204	1128	454	17,00
Miasto Kętrzyn	2283	1074	459	209	20,10
Stan na 30.09.2013					
Ogółem	5963	3034	933	428	15,60
Miasto Kętrzyn	2069	1054	404	213	19,53
Stan na 30.06.2013					
Ogółem	5862	2894	985	430	16,80
Miasto Kętrzyn	2009	995	413	208	20,56
Stan na 31.03.2013					
Ogółem	6820	3246	1218	516	17,86
Miasto Kętrzyn	2280	1064	485	224	21,27
Stan na 31.12.2012		3096	1165	484	18,01
Ogółem	6469				
Miasto Kętrzyn	2138	956	464	204	21,70
Stan na 30.09.2012					
Ogółem	5500	2794	972	439	17,67
Miasto Kętrzyn	1796	880	399	183	22,22
Stan na 30.06.2012					
Ogółem	5723	2856	1023	479	17,88
Miasto Kętrzyn	1934	962	416	203	21,51
Stan na 31.03.2012					
Ogółem	6792	3309	1257	584	18,51
Miasto Kętrzyn	2302	1114	501	249	21,76
Stan na 31.12.2011					
Ogółem	6292	3145	1185	564	18,83
Miasto Kętrzyn	2122	1053	463	233	21,82
Stan na 30.06.2011					
Ogółem	5552	2818	1012	485	18,23
Miasto Kętrzyn	1935	955	385	211	19,90

Stan na 31.03.2011					
Ogółem	6565	3097	1279	554	19,48
Miasto Kętrzyn	2241	1018	467	222	20,84

Zródło: dane PUP Kętrzyn

W 2013 roku MOPS udzielił pomocy 1053 rodzinom i 2376 osobom z powodu bezrobocia, co stanowi 71% wszystkich rodzin korzystających z pomocy Ośrodka.

Pomoc społeczna osobom bezrobotnym polega głównie na:

- tworzeniu sprzyjających warunków dla pracodawców organizujących nowe, stałe miejsca pracy w celu zmniejszenia liczby osób, które są bezrobotne i mają trudności w uzyskaniu stałej pracy
- opracowaniu na poziomie gminy programu umożliwiającego ww. osobom odpracowywanie długu za czynsz, wodę i inne opłaty,
- podjęciu działań na rzecz zwiększenia liczby miejsc pracy w zakładach pracy działających na terenie miasta Kętrzyn i w okolicach
- umożliwieniu osobom bezrobotnym oraz zagrożonym bezrobociem podnoszenia kwalifikacji, zmiany zawodu, organizowanie kształcenia ustawicznego
- organizowaniu prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Głównymi trudnościami miasta Kętrzyn w rozwiązywaniu problemów osób bezrobotnych jest przede wszystkim brak nowych miejsc pracy, wynikający ze specyfiki lokalnego rynku, ale również z koniunktury gospodarczej kraju. Przeciwnościami utrudniającymi osobom bezrobotnym pełną aktywizację zawodową są również: niedostateczna pomoc m.in. w przygotowaniu biznes planu, niewystarczający zakres doradztwa zawodowego (weryfikacji planów zawodowych) oraz pomocy dostosowanej do poszczególnych grup społecznych (50+, osób młodych – brak możliwości odbycia praktyk zawodowych). Zjawiskiem sprzyjającym wykluczeniu społecznemu jest niekorzystna struktura grupy osób bezrobotnych, tzn. duży udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy (długotrwale bezrobotnych).

Tabela 14 Charakterystyka osób bezrobotnych w mieście Kętrzyn

	31.12.2013	30.06.2013	31.12.2012	30.06.2012	31.12.2011
Czas pozostawania bez pracy (mies.)					
Do 1	214	185	259	168	233
1-3	462	384	522	313	447
3-6	456	408	411	370	392
6-12	511	460	370	477	472
12-24	354	303	321	372	367
Pow. 24	286	269	255	234	211
Wiek					
18-24	353	303	340	310	328
25-34	341	608	632	611	640
35-44	478	446	447	392	395
45-54	442	363	393	352	455
55-59	284	224	250	206	245
60-64	85	65	76	63	59
Wykształcenie					
Wyższe	265	246	242	215	208
Srednie zawo owie	569	503	525	503	538
Średnie ogóln kształcące	264	248	238	223	245
Zawodowe	588	507	569	494	570
Gimnazjalne i podstawowe	597	505	564	499	561

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie

4.3.2 Klub Integracji Społecznej Kętrzynie

KIS funkcjonuje w strukturze MOPS. Realizuje działania ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową osób długotrwale bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej, osób bezdomnych i innych osób dotkniętych dysfunkcjami, mieszkańców miasta. Klub realizuje swoje zadania poprzez:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych,
- kształcenie umiejętności rodzicielskich (szkoła dla rodziców, grupy zabawowe)
- nabywanie umiejętności zawodowych poprzez przyuczenie do zawodu, (m.in. prace społecznie użyteczne), szkolenia,
- poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne,
- działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw socjalnych i mieszkaniowych,
- pomoc w nabywaniu umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi,
- pomoc dzieciom mającym trudności w nauce z rodzin objętych pomocą społeczną,
- pracę asystenta rodziny,
- letni wypoczynek dla dzieci,
- zachęcanie do pomocy innym poprzez działania w wolontariacie,
- promocję ekonomii społecznej jako promocji samozatrudnienia (spółdzielnie socjalne, stowarzyszenia),
- udział w imprezach okolicznościowych organizowanych na rzecz społeczności lokalnej (Warmińsko – Mazurskie Dni Rodziny, Marsz Przeciwko Przemocy),
- pomoc w wypełnianiu dokumentów i załatwianiu spraw urzędowych.

KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. Jest to jednostka pomagająca samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia, zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy. Pozwala na odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Uczestnictwo w Klubie stwarza rodzaj tzw. „pomostu” pomiędzy stanem bierności i wykluczeniem, a pełnym uczestnictwem w życiu społecznym, które pozwala odnaleźć różnego rodzaju rozwiązania i możliwości, prowadzące do wejścia na rynek pracy. Działania w Klubie motywują i wskazują predyspozycje każdego uczestnika. Klub stara się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom swoich klientów, aby były bezpośrednią odpowiedzią na ich

potrzeby. KIS współpracuje z organizacjami pozarządowymi, instytucjami szkoleniowymi, podmiotami jednostkami realizującymi zadania w obszarze integracji społecznej i zawodowej. Klub realizuje projekty i stara się o granty ze środków UE.

4.3.3 Dzieci i młodzież

Wraz z powiększającym się obszarem ubóstwa rośnie liczba dzieci, które dotyka bieda.

Dotyczy to zwłaszcza dzieci z rodzin wielodzietnych. Wzrasta liczba dzieci pozbawionych podstawowej opieki i minimum socjalnego, pogarsza się stan ich zdrowia i higieny. Dzieci z rodzin marginalizowanych mają bardzo ubogie dziedzictwo kulturowe i intelektualne. Nie znają większości słów stosowanych w podręcznikach szkolnych, a nawet używanych przez rówieśników czy nauczycieli. Z reguły nie korzystają z opieki przedszkolnej, co dawałoby im szansę na nadrobienie tych braków. Ich przygotowanie do nauki szkolnej coraz bardziej odbiega od przygotowania dzieci z innych rodzin. Dzieci te sprawiają też nauczycielom zdecydowanie większe problemy wychowawcze. Coraz więcej dzieci przestaje uczęszczać do szkół i jest kierowanych do placówek opiekuńczych i resocjalizacyjnych.

Dzieci i młodzież jako grupa wrażliwa obejmuje nie tylko wywodzące się z rodzin dysfunkcyjnych i wymagających pomocy w realizacji podstawowych potrzeb, ale również pozostałe dzieci, które wymagają wsparcia w procesie edukacji, rozwoju osobowego, socjalizacji.

W roku 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie udzielił wsparcia i pomocy 249 rodzinom wychowujących dzieci i młodzież. (w sumie 703 osobom).

Od kilku lat Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skierowany do uczniów szkół oraz dzieci do lat 7. W 2013 roku w ramach Programu pomoc skierowano do 488 uczniów, w tym do 335 uczniów szkół ponad gimnazjalnych oraz 153 dzieci w wieku do lat 7.

Tabela 15 Dane o programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Kętrzynie

	Liczba osób korzystająca z posiłku	Liczba posiłków	Średni koszt 1 posiłku (w zł)	Całkowity koszt posiłków
Dzieci do 7 roku życia	153	19 844	4,79	95 112
Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	335	57 636	3,03	174 415

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS za 2013 rok

MOPS wspiera dzieci wraz z ich rodzinami również poprzez system wsparcia, obejmujący wypłatę zasiłków rodzinnych i dodatków oraz innych świadczeń. Największą część wydatków MOPS-u stanowią dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz zapomogi z tytułu urodzenia dziecka i samotnego wychowywania dziecka.

Dzieci i młodzież to niezwykle ważna i zróżnicowana grupa wrażliwa. Usługi społeczne skierowane do tej grupy to przede wszystkim usługi edukacyjne, medyczne, zagospodarowania czasu wolnego, rekreacyjne, opiekuńcze. W mieście Kętrzyn głównymi problemami dotyczącymi dzieci i młodzieży są: ograniczony dostęp do miejsc w przedszkolach i żłobkach, brak świetlic osiedlowych, ograniczony dostęp do zajęć pozalekcyjnych (głównie ze względu na płatności) oraz do specjalistów, zajmujących się problemami młodzieży. Dość poważnym zagadnieniem jest również niechęć wśród dzieci i młodzieży do aktywności fizycznej oraz niesamodzielność. Nasilone procesy migracyjne osób dorosłych przyczyniły się do powstania zjawiska „eurosierot”. Ponadto rozwiązanie problemów dzieci i młodzieży wymaga spójnej polityki oraz współpracy i integracji różnorodnych instytucji i organizacji zajmujących się problemami dzieci i młodzieży.

Tabela 16 Struktura wydatków MOPS związana z opieką nad dziećmi i młodzieżą w 2013r

FORMA WYDATKÓW	OGÓLNA KWOTA	LICZBA ŚWIADCZEŃ
Zasiłki rodzinne	1 916, 019	19 370
Dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu:		
Urodzenia dziecka	104 000	104

Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	194 214	496
Samotnego wychowywania dziecka	157 510	911
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	7800	130
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	121 120	1514
Rozpoczęcie roku szkolnego	115 600	1156
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	29 920	516
Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	9270	103
Na pokrycie kosztów związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	20 650	413
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	192 000	192

Źródło: Sprawozdanie MOPS

4.3.4 Rodzina

Rodzina jest środowiskiem życia niemal każdego człowieka. Stanowi ona integralną część społeczeństwa, a zarazem jego najmniejsze i podstawowe ogniwo. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest małą grupą pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu). Dokonujące się w Polsce zmiany społeczne i gospodarcze, oprócz pozytywnych skutków, powodują jednocześnie pogłębianie się wielu negatywnych zjawisk. Należą do nich między innymi bezrobocie, spadek dochodów, migracje zagraniczne członków rodzin, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, a także wzrost zjawisk społecznie niepożądanych i zachowań patologicznych. Wymienione zjawiska są przyczyną zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. W ostateczności mogą prowadzić do rozpadu rodziny, co negatywnie wpływa na rozwój i funkcjonowanie dziecka. Budowa systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zapewnienie skutecznego rozwiązywania problemów rodzin i ich kryzysów powinno być priorytetem w polityce samorządów lokalnych. Dane MOPS w Kętrzynie wskazują, że corocznie około 1600-1700 rodzin korzysta

z form pomocy i wsparcia udzielanych przez tę instytucję. Łącznie pomoc ta dotyczy blisko 4000 mieszkańców miasta, czyli ok. 14% kętrzyńskiej społeczności.

Tabela 17 Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście Kętrzyn w latach 2011 - 2013

	2011r	2012r	2013r
Liczba rodzin	1631	1720	1772
Liczba osób w rodzinach	3720	3858	3929

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Kętrzyn, MOPS w Kętrzynie

Analizując system pomocy społecznej ukierunkowany na rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej w mieście Kętrzyn należy zwrócić uwagę na dość dobrze rozwinięte zasoby instytucjonalne zajmujące się kwestiami rodziny. Na terenie miasta funkcjonuje PCPR, a także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Działa również świetlica środowiskowa TPD,

Świetlica Socjoterapeutyczna przy Parafii Św. Jerzego. Mocną stroną systemu pomocy społecznej rodzinie w Kętrzynie są zaangażowani i kompetentni pracownicy socjalni, a także dzielnicowi, którzy realizują systematyczne wizyty środowiskowe. Do pozytywnych aspektów polityki społecznej w kontekście wspierania rodziny należy jej prorodzinny charakter, o czym świadczy organizacja w mieście „Dnia Rodziny”, „Dnia Dziecka”, czy też koncertów profilaktycznych. Samorząd miasta finansuje zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin potrzebujących pomocy, a także ich wypoczynek letni i zimowy.

System wspierania rodziny w Kętrzynie ma jednak również słabe strony. Należą do nich pewne braki dotyczące infrastruktury usług społecznych, jak np. poradnia rodzinna (skupiająca w jednym miejscu psychologa, pedagoga, terapeutę, mediatora itd.), „szkoła wychowania dla rodziców” (oferująca m.in. warsztaty z komunikacji interpersonalnej), czy ograniczona liczba placówek pozaszkolnych, w tym świetlic terapeutycznych, organizujących czas dla dzieci z rodzin patologicznych. Istnieją także pewne niedobory dotyczące określonych form pomocy rodzinie, związane z brakiem dostępu do określonych grup specjalistów, w tym mediatorów rodzinnych, zespołów pomocowych czy asystentów rodziny.

Powaznym problemem jest takze brak wymiany informacji o problemach rodzin pomiedzy MOPS a placówkami szkolnymi.

4.3.5 Seniorzy

Prognozy ludności sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny pokazują, że do roku 2035 zmniejszy się wyraźnie, względem lat poprzednich, odsetek dzieci do lat 14 oraz osób w wieku średnim, natomiast spodziewany jest (obserwowany już od kilku lat w Polsce, a od kilkudziesięciu w krajach Europy Zachodniej) znaczący wzrost liczby ludności powyżej 50-60, a nawet 70-tego roku życia. Niejednokrotnie słysząc też, jakie konsekwencje powoduje i będzie powodować to zjawisko. Zwiększenie się liczebności populacji osób starszych oznacza nie tylko zmianę społeczno-kulturową, zmianę obyczajów i szeroko rozumianego „stylu życia” społeczeństw, ale też niesie za sobą konieczność kształtowania pod tym kątem polityk publicznych na różnych szczeblach organizacji państwa, także na szczeblu lokalnym. Władze próbują mierzyć się z tym zjawiskiem na wiele różnych sposobów, przeznaczając w miarę możliwości dodatkowe środki finansowe na usługi skierowane bezpośrednio do osób starszych. Warto jednak zauważyć, że trzech na pięciu polskich seniorów posiada dochody pozwalające im zaspokoić większość swoich podstawowych potrzeb. Jedynie co ósmy z nich jest zagrożony ubóstwem (12%-13% w zależności od przyjętej granicy ubóstwa relatywnego), a co piętnasty - dwudziesty żyje w ubóstwie, w tym 3,8% w skrajnym. Jednocześnie, wbrew potocznym opiniom o powszechnym ubóstwie osób starszych, jest to grupa żyjąca w relatywnie dobrej sytuacji materialnej, w porównaniu do reszty społeczeństwa polskiego, w tym w szczególności w relacji do grupy osób bezrobotnych oraz rodzin wielodzietnych.

Prognozuje się, że „siwienie” polskiego społeczeństwa spowoduje zmiany w funkcjonowaniu całego państwa, jak i poszczególnych jednostek i rodzin. W przypadku osób starszych zmniejszy się między innymi rola rodziny, jako podstawowej instytucji wspierającej oraz świadczącej usługi opiekuńcze. Zwiększy się natomiast liczba samotnych osób starszych, coraz większą rolę będą odgrywać także relacje nieformalne z osobami niespokrewnionymi, a główny ciężar opieki przejmą placówki publiczne. Coraz większym wyzwaniem dla polityki

społecznej stanie się jak najbardziej efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego osób starszych, a dla seniorów spędzenie w satysfakcjonujący sposób ostatnich lat życia, przy zmniejszającym się udziale własnej rodziny.

Ze względu na kontekst społeczny, jak również na prawidłowości wieku poprodukcyjnego, starsze osoby stanowią kategorię zdecydowanie wyodrębniającą się wśród innych kategorii klientów pomocy, przede wszystkim ze względu na swoje cechy biologiczne, psychiczne i społeczne. Z określonych cech charakteryzujących osoby starsze wynikają określone przesłanki do pracy socjalnej. Klienci starsi są szczególnie wrażliwi na zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa, będą oczekiwali dobrego kontaktu. Jednocześnie niektóre zmiany osobowościowe, towarzyszące starzeniu się mogą utrudniać ten kontakt i pomoc np. w zaspokajaniu potrzeb podstawowych.

Polityka społeczna wobec osób starszych na poziomie lokalnym obejmuje działania uwzględniające specyficzne potrzeby tej grupy, a mianowicie: ochronę zdrowia seniorów, pomoc osobom obłożnie chorym, pracę socjalną, pomoc w organizowaniu codziennego życia z uwzględnieniem potrzeb integracyjnych, edukacyjnych, a także zapobieganie wykluczeniu społecznemu, samotności i izolacji.

Dane demograficzne miasta Kętrzyn, zaprezentowane w punkcie 2.6.1 w Koncepcji usług społecznych na rzecz integracji grup wrażliwych ze społecznością lokalną dla miasta Kętrzyn pokazują, że procesy starzenia się społeczności następują dość dynamicznie. Od kilku lat odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w strukturze ogółu mieszkańców wzrasta o około 1% każdego roku. W 2012 blisko 19% społeczności stanowiły osoby starsze. Przyjmując takie tempo zmian w demografii miasta już za 2-3 lata niemal co piąty kętrzynianin będzie w wieku poprodukcyjnym, co stanowić będzie istotne wyzwanie dla działań samorządu związanych z pomocą społeczną. Obecnie liczba osób w wieku emerytalnym korzystająca corocznie ze wsparcia MOPS w Kętrzynie wynosi od 130 do 150 osób.

Tabela 18 Liczba osób po 60 roku życia, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście Kętrzyn w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Liczba osób w wieku emerytalnym	136	135	155	219

W tym długotrwale korzystające	36	58	46	106
---------------------------------------	----	----	----	-----

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013 dla Gminy Kętrzyn, MOPS w Kętrzynie

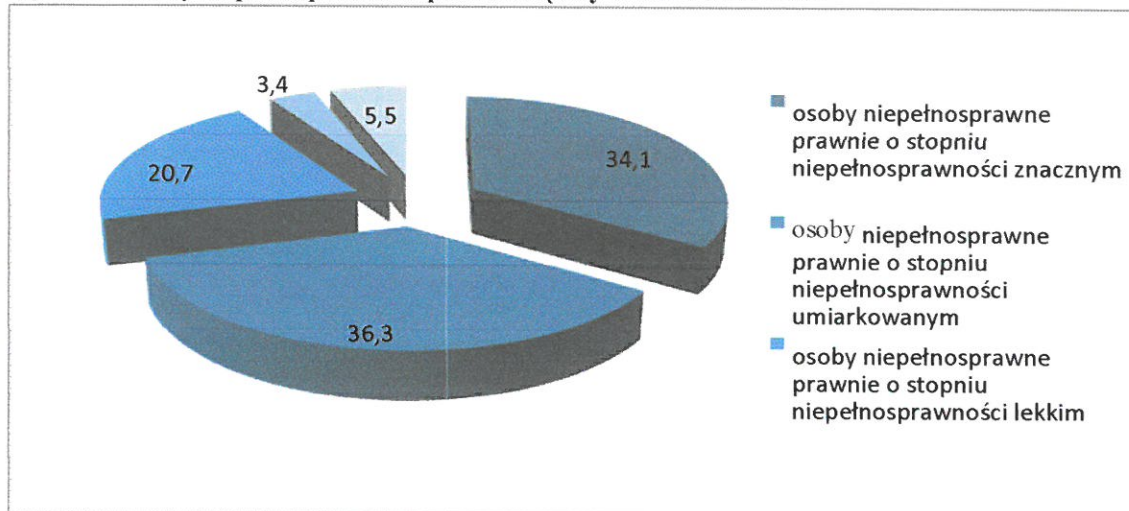
Analizując lokalny system wsparcia i pomocy społecznej ukierunkowany na seniorów, należy zauważyć wzrost liczby organizacji pozarządowych, zajmujących się organizacją czasu dla osób w wieku emerytalnym. Swoją działalność na terenie miasta rozwija m.in. Uniwersytet III wieku. Specjalną ofertę dla tej kategorii mieszkańców przygotowują także lokalne instytucje kultury. Seniorzy mogą korzystać z dziennego pobytu w Środowiskowym Domu Pomocy. MOPS realizuje na rzecz tej grupy usługi opiekuńcze, wydaje posiłki i oferuje pomoc rzeczową.

Seniorzy w Kętrzynie nie mają zapewnionej specjalistycznej geriatrycznej opieki zdrowotnej (brak lekarzy tej specjalności, brak łóżek szpitalnych itd.). Mają także utrudniony dostęp do usług z zakresu rehabilitacji medycznej. Istotnym problemem jest także niewystarczająca aktywizacja tej kategorii mieszkańców i wykorzystania jej potencjału np. poprzez wolontariat.

4.3.6 Osoby niepełnosprawne

Według Powszechnego Spisu Ludności w 2011 roku w powiecie kętrzyńskim było 9919 osób niepełnosprawnych, w tym 70,3% to osoby niepełnosprawne prawnie. Wśród tych osób 34% osób to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 36,3% z umiarkowanym i 20,7% z lekkim.

Drugą grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, wśród których 69% stanowią osoby niepełnosprawne odczuwające umiarkowane ograniczenie sprawności, 23,7% odczuwające poważne ograniczenie sprawności oraz 7,3% odczuwające całkowite ograniczenie sprawności.

Wykres 1 Osoby niepełnosprawne w powiecie kętrzyńskim w 2011 roku

Źródło: NSPLiM 2011r.

W Kętrzynie pomocą osobom niepełnosprawnym zajmuje się m.in. Środowiskowy Dom Samopomocy. Jest to placówka pobytu dziennego dla osób dorosłych: osób psychicznie chorych z zaburzeniami psychotycznymi oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie – upośledzonych umysłowo, niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim, umiarkowanym i lekkim.

W 2013 roku MOPS udzielił pomocy 482 rodzinom i 833 osobom z powodu niepełnosprawności.

W porównaniu do 2012 roku liczba rodzin, jak i osób objętych tego typu pomocą nieco się zmniejszyła (560 rodzin i 1984 osoby).

Szczególną opieką miejskich służb socjalnych objęte są niepełnosprawne dzieci. W 2013 roku na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia przeznaczono kwotę 7800 zł, natomiast na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia 121 120 zł.

Pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym polega głównie na:

- tworzeniu infrastruktury dla osób niepełnosprawnych: klubów, świetlic środowiskowych, mieszkań chronionych;
- zwiększeniu liczby poradni specjalistycznych, zajmujących się pomocą dla ludzi niepełnosprawnych (w tym doradztwo, terapia, rehabilitacja);

- rozwoju domowych usług w zakresie stacjonarnej opieki długoterminowej,
- organizacji szkoleń, seminariów dla kadry pomocy społecznej, pielęgniarek, lekarzy dotyczących tematyki pracy z osobami niepełnosprawnymi;
- promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych, rozwój poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych;
- zwiększeniu pomocy materialnej na rehabilitację osób niepełnosprawnych.

Mimo udzielanej osobom niepełnosprawnym pomocy i wsparcia ze strony władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych (duża liczba stowarzyszeń związanych ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, stopniowa likwidacja barier architektonicznych), ciągle istnieją nierozwiązane problemy, do których należą: brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym miejsc pracy chronionej, niewystarczający zakres usług na rzecz osób niepełnosprawnych (ograniczone wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, brak asystentów osób niepełnosprawnych, brak wyspecjalizowanych punktów informacyjnych), ograniczona dostępność świadczeń (zbyt mała ilość miejsc w ośrodkach dziennego i stałego pobytu, brak miejsc rozwijających aktywność społeczną, sportową i rehabilitacyjną) oraz nadal istniejące bariery architektoniczne (zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej). Ponadto istnieje konieczność integrowania osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną poprzez organizację imprez i projektów mających na celu wzajemnie poznanie. Warto jednak podkreślić, że problemy tej grupy wrażliwej są dostrzegane zarówno przez mieszkańców miasta jak i władze lokalne.

4.3.7 Osoby uzależnione

Zgodnie z wynikami analiz dotyczących uzależnień, blisko 31% Polaków i 6% Polek pije alkohol w sposób powodujący szkody zdrowotne, psychologiczne i społeczne. Do grupy tej zalicza się osoby pijące alkohol szkodliwie (nieuzależnione) i uzależnione od alkoholu. Kryteria szkodliwego spożywania alkoholu spełnia 14%, zaś uzależnienia - 3,3% dorosłych mieszkańców naszego kraju. Próba ekstrapolacji wyników badań epidemiologicznych na populację ludności Polski w wieku 18-65 lat daje liczbę ponad 3,6 miliona osób, które

spełniają kryteria szkodliwego spożywania alkoholu i ponad 850 tys. osób uzależnionych od alkoholu.

Grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 7% konsumentów napojów alkoholowych, spożywa aż 46% całego wypijanego alkoholu, zaś grupa największa, osób pijących najmniej (blisko połowa wszystkich konsumentów alkoholu), wypija tylko 5% całości spożywanego w Polsce alkoholu. Tak duża koncentracja spożycia rodzi poważne zagrożenia zdrowotne i problemy społeczne.²¹ Badania przeprowadzane cyklicznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych (PARPA) ukazują, że nadmierne picie i uzależnienie to, w opinii Polaków, jeden z najważniejszych problemów społecznych, zarówno na poziomie kraju, jak i na poziomie lokalnym.

Przyjmując, że około 3% społeczności jest uzależniona od alkoholu, przypuszczalna liczba osób z tym problemem w Kętrzynie oscyluje w granicach 600 – 900. Z badań wynika, że dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika stanowią ok. 4% populacji, zatem w Kętrzynie to ok. 1200 osób. Przyjmuje się, że dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym stanowią również 4% populacji, zatem w Kętrzynie w rodzinach z problemem alkoholowym wychowuje się około 1200 dzieci. Prowadzone badania w kraju pokazały, że osoby spożywające alkohol w sposób szkodliwy dla siebie i dla otoczenia stanowią od 14% populacji, a zatem szacuje się, że w Kętrzynie jest to ok. 3200 osób.

Wiele rodzin jest uwikłanych w przemoc domową, która w około 85% jest związana z używaniem alkoholu (GPPiRPAoPN dla Miasta Kętrzyn na 2013r). Tylko w 2013 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kętrzynie wpłynęło ok. 100 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

Nadużywanie alkoholu prowadzące nierzadko do: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przestępczości, uzależnienia od alkoholu, wypadków i zdarzeń losowych – generuje znaczną część ustawowo uzasadnionych powodów zgłaszania się ludzi po pomoc do ośrodków pomocy społecznej. Zgodnie z danymi MOPS w Kętrzynie każdego roku po pomoc

z tytułu uzależnienia zgłasza się około 220-240 osób. W roku 2013 liczba ta wynosiła 241. Od kilku lat obserwuje się wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu zgłaszających się do MOPS w Kętrzynie.

Z punktu widzenia świadczenia usług społecznych należy pamiętać, że osoby nadużywające alkoholu to trudni klienci. Są one postrzegane jako szczególnie niechętne zmianie, odporne we współpracy, słabo rokujące poprawę funkcjonowania. Praca z nimi może być męcząca, czasem nieprzyjemna, niezbyt często kończy się sukcesem. Osoby nadmiernie pijące budzą czasem w pomagających negatywne emocje: irytację, nieufność, bezradność, lekceważenie. Niewątpliwie emocje te utrudniają nawiązanie i utrzymanie dobrej relacji z klientem, a relacja ta jest jednym z najważniejszych czynników inspirujących zmianę destrukcyjnych zachowań. Polityka społeczna miasta ukierunkowana na tę grupę wrażliwą jest realizowana w oparciu o corocznie przyjmowaną uchwałą Rady Miasta Kętrzyn Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Kętrzyn.

Analizując usługi społeczne miasta ukierunkowane na pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom należy podkreślić dość dobrze rozwiniętą sieć podmiotów, instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się tą problematyką w Kętrzynie. Funkcjonuje tutaj Poradnia Leczenia Uzależnień, a także Poradnia Zdrowia Psychicznego.

Osoby uzależnione mają także dostęp do terapii w ramach spotkań anonimowych alkoholików (AA). Aktywnie działa również GKRPA. Aktywność tych podmiotów wyraża się m.in. w rozwiniętej działalności profilaktycznej i informacyjnej dotyczącej upowszechnienia wiedzy na temat szkodliwości alkoholu. W mieście organizowane są zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (dotacje dla organizacji pozarządowych). Samorząd miasta poprzez GKRPA dotuje także turnusy wypoczynkowe dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych.

4.3.8 Bezdomni

W latach 2009 – 2011 liczba osób bezdomnych w Kętrzynie utrzymywała się na zbliżonym poziomie do roku 2004 (46 bezdomnych). Wskazuje to na stały poziom tego zjawiska

niezależnie od wahań sytuacji gospodarczej i intensywności działań wsparcia na terenie miasta. W roku 2012 sytuacja w zakresie bezdomności uległa poprawie. Należy jednak oczekiwać, iż w przyszłości miasto będzie musiało sprostać zjawisku bezdomności w skali porównywalnej do lat ubiegłych.

Zdecydowana większość osób bezdomnych korzysta z różnych form wsparcia dostępnych na terenie miasta i powiatu, w tym w postaci zasiłków wypłacanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozwala to na relatywnie dobrą analizę zjawiska bezdomności.

Głównymi przyczynami bezdomności są: alkoholizm, eksmisje (z powodu złej sytuacji ekonomicznej oraz alkoholizmu), w następnej kolejności przestępczość, wyjazdy za granicę i brak miejsca powrotu.

Osobami bezdomnymi w Kętrzynie są głównie mężczyźni, co jest zjawiskiem typowym (ok. 80% osób bezdomnych w kraju stanowią mężczyźni). Według statystyk krajowych na 10.000 mieszkańców Polski przypada 7,98 osób bezdomnych, w województwie warmińsko-mazurskim wskaźnik ten wynosi 8,9 w powiecie ok. 1,06, w Kętrzynie 16,8.

(Wyliczenia własne na podstawie danych MOPS w Kętrzynie, PCPR oraz Sprawozdania z realizacji działań na rzecz ludzi bezdomnych w województwach w roku 2012 oraz wyniki Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej, lipiec 2013).

Tabela 19 Charakterystyka zjawiska bezdomności w Kętrzynie w latach 2004 – 2013

ROK	2004	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba bezdomnych	46	42	41	48	25	26
Mężczyźni	42	39	35	41	22	26
Kobiety	4	3	6	7	3	4
Przebywający w schronisku lub noclegowni	10	13	13	12	9	9
Posiadający miejsce pobytu (rodzina, znajomi itp.)	20	26	26	28	16	17
Bez miejsca pobytu (ulica, przygodne miejsce)	b.d	0	2	4	0	0
Inne (zakład karny, dom opieki)	b.d	3	0	1	0	0
Brak informacji o miejscu pobytu	b.d	0	0	3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności MOPS w Kętrzynie z lat 2004, 2009, 2012, 2013

Pomoc osobom bezdomnym na terenie miasta świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie. Pomoc obejmuje następujące formy: zapewnienie miejsca w schronisku lub noclegowni, pomoc finansowa w formie zasiłków celowych (leki, odzież, koszty dojazdów do placówek medycznych, odwykowych), dożywienie (bezpłatne obiady w stołówce MOPS, wydawanie żywności z magazynu w ramach programu FEAD).

MOPS zapewnia także osobom bezdomnym: odzież (ciepła bielizna, dresy, obuwie, kurtki), opiekę psychologiczną i prawną, wsparcie motywujące i zachęcające do zmiany sytuacji życiowej w postaci:

- udzielania informacji o przysługujących formach pomocy,
- motywowania do podjęcia leczenia odwykowego i terapii, zwiększenia aktywności zawodowej, ustalenia niepełnosprawności, odbudowania więzi rodzinnych, zadbania o higienę osobistą, składania wniosków o przydział lokalu socjalnego,
- zachęcania do korzystania ze schronisk i noclegowni,
- uświadamiania zagrożeń i konsekwencji pozostawania w dotychczasowej sytuacji.

Do zadań MOPS należy także współpraca z innymi instytucjami i organizacjami, które dysponują informacjami i możliwościami wsparcia dla osób bezdomnych: Policją, Strażą Pożarną, Szpitalem, Zespołem Ratownictwa Medycznego, Poradnią Leczenia Uzależnień, Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu MAR-KOT, Domem Rodzinnym w Arklitach.

Do głównych problemów w aspekcie bezdomności na terenie miasta można zaliczyć niewystarczającą infrastrukturę bezpośredniej pomocy: brak noclegowni, łaźni, ogrzewalni oraz ograniczoną liczbę mieszkań socjalnych. Miasto jest już aktualnie na etapie przygotowawczym do rozwiązania w/w problemów: są już mieszkania komunalne, mieszkania chronione dla osób bezdomnych i niepełnosprawnych są w trakcie przygotowywania.

4.3.9 Osoby bezradne

Bezradność jest jednym z poważniejszych, horyzontalnych problemów wśród grup wrażliwych społecznie. Bezradność społeczna charakteryzuje się niemożliwością rozwiązania

życiowych problemów. Wynika głównie z różnych problemów psychicznych i egzystencjonalnych człowieka: depresji, strachu, załamania psychicznego, pesymizmu, upokarzającego wstydu, nałogów, niepełnosprawności. Szczególnie istotna z punktu widzenia problemów społecznych jest tzw. wyuczona bezradność – stan wyuczony, wytworzony przez narażenie na szkodliwe, nieprzyjemne sytuacje i bodźce, których nie można uniknąć lub od których nie da się uciec.

Bezradność dotyczy najczęściej osób marginalizowanych, długofalowo korzystających z pomocy społecznej: bezrobotnych, ubogich, bezdomnych, niepełnosprawnych. Zjawisko to łączy się z postawą bierności, poczuciem marginalizacji, zaprzestaniem uczestniczenia w życiu społecznym.

Zjawisko bezradności dotyczy wszystkich grup wrażliwych społecznie: bezrobotnych, dzieci i młodzieży, rodziny, seniorów, osób niepełnosprawnych, bezdomnych i osób z uzależnieniami. W przypadku każdej z grup bezradność nie jest jednak tylko skutkiem, ale może być także przyczyną wielu problemów. W tabeli poniżej zaprezentowano podstawowe skutki i przyczyny wyuczonej bezradności, występujące wśród zidentyfikowanych grup wrażliwych w Kętrzynie.

Tabela 20 Charakterystyka zjawiska bezradności w Kętrzynie

Skutki i przyczyny wyuczonej bezradności	Trudności w uczeniu się	Izolacja społeczna	Przemoc w rodzinie	Nadużywanie substancji psychoaktywnych	Stres związany z tempem życia
Bezrobotni	X	X			X
Dzieci i młodzież	X	X	X	X	X
Rodzina		X	X		X
Seniorzy		X			
Osoby niepełnosprawne	X	X			
Bezdomni		X		X	
Osoby z uzależnieniami		X	X	X	X

Źródło: Koncepcja Usług Społecznych na rzecz integracji grup wrażliwych ze społecznością lokalną dla miasta

Kętrzyn.

Jednym z głównych aspektów bezradności jako zjawiska identyfikowanego na terenie miasta jest izolacja społeczna osób dotkniętych różnymi problemami: zdrowotnymi (osoby starsze, chore psychicznie), ograniczeniami ruchowymi (osoby niepełnosprawne), wynikającymi z nieznajomości prawa i zagubienia się we współczesnym systemie prawnym, wynikającymi z ubóstwa i braku pracy.

Do podstawowych problemów dotyczących zjawiska bezradności należą:

- ograniczone możliwości poruszania się osób niepełnosprawnych na terenie miasta (bariery architektoniczne), w tym utrudniony dostęp do obiektów i miejsc związanych z udzielaniem pomocy potrzebującym,
- stale za niski poziom dostępu do informacji o możliwościach wsparcia,
- brak zorganizowanego systemu wsparcia bezradności, w tym bezradności wyuczonej.
(zapewniona jest pomoc wybiórcza)

W odpowiedzi na zjawisko bezradności miasto oferuje szereg rozwiązań i metod wsparcia: poradnie psychologiczne, pomoc prawną, wsparcie pracowników socjalnych, pielęgniarstwa rodzinnej. Na terenie miasta działają także organizacje pozarządowe oferujące pomoc w tym zakresie, można także liczyć na wsparcie mediów lokalnych.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT określa mocne i słabe strony problematyki pomocy społecznej w mieście Kętrzyn. Dane do analizy SWOT zostały zestawione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie i odnoszą się one wyłącznie do kwestii pomocy społecznej.

Tabela 21 Analiza SWOT – mocne i słabe strony problematyki pomocy społecznej w mieście Kętrzyn

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Wyspecjalizowana kadra pracowników OPS	- Pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy
- Racjonalne dysponowanie środkami finansowymi	- Uzależnienia
- Rozeznanie środowiska	- Niska aktywność środowisk do tworzenia grup samopomocowych i grup wsparcia
- Współpraca z różnymi organizacjami pomocowymi	- Bierność podejście świadczeniobiorców
- Otwartość na nadchodząc zmiany	- Ograniczone środki finansowe
- Umiejętność pozyskiwania partnerów	- Niechęć do zmian
- Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych finansowych	- Niewystarczająca troska rodziców o rozwój emocjonalny i fizyczny dzieci i młodzieży
- Systematyczne prowadzenie zajęć profilaktycznych w placówkach oświatowych	- Bariery architektoniczne
- Praca socjalna	- Duże obciążenie zawodowe pracowników OPS
- Szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe	
- Przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi	
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Realizacja Kętrzyńskiej Karty Rodziny 3+	- Niestabilne i niespójne przepisy
- Tworzenie i realizacja programów aktywizujących społeczność lokalną	- Brak nowych miejsc pracy
- Wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych pracami subsydiowanymi	- Postępujące bezrobocie
- Rozwój wolontariatu	- Trudna sytuacja ekonomiczna rodzin
- Oferta różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież	- Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów
- Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	- Długotrwałe uzależnienie rodzin i osób o systemu pomocy społecznej

- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie	- Upadek wartości moralnych i autorytetów
- działalność GKRPA	- Wzrost występowania patologii społecznej
- Pomoc terapeutyczna i psychologiczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doznających przemocy	- Brak reakcji społecznej na zjawiska przemocy w rodzinie
- Organizowanie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych i chorych	- Znieczulica społeczna
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych finansowych	- Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, brak pracy, przemoc
- Pozyskiwanie sponsorów	-

Źródło: opracowanie własne MOPS

6. CELE STRATEGII ORAZ PROGNOZOWANE ZMIANY WYNIKAJĄCE Z ZAŁOŻEŃ

6.1 Cel Główny – Misja

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin poprzez profesjonalne wspieranie w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb, przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i problemów opiekuńczo – wychowawczych, podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia, aktywizacji oraz integracji ze środowiskiem

6.2 Cele strategiczne i kierunki działań

6.2.1 Przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia			
Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji/realizatorzy/partnerzy/źródło finansowania	
I	Wspieranie różnych form zatrudnienia w tym socjalnego i subsydiowanego (np. w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych) oraz innych form aktywizacji zawodowej (np. prac społecznie użytecznych).	- liczba osób zaktzywizowanych zawodowo - liczba instytucji umożliwiających podjęcie aktywizacji zawodowej	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> PUP, Urząd Miasta, Organizacje Pozarządowe <u>Źródło finansowania:</u> Środki własne Gminy, PUP
II	Redukowanie psychospołecznych skutków bezrobocia: praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych we współpracy z psychologami, doradcami zawodowymi, prawnikami (m.in. w oparciu o kontrakt socjalny).	- liczba programów i projektów służących eliminowaniu skutków bezrobocia, - liczba osób objętych pracą socjalną w tym zakresie, - liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego, zawodowego i psychologicznego, - liczba zawartych kontraktów socjalnych	2015 – 2025 <u>Realizatorzy:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> PUP, Organizacje Pozarządowe, GKRPA

III	Organizowanie indywidualnego doradztwa zawodowego w zakresie planowania ścieżki kształcenia lub drogi zawodowej oraz diagnozy predyspozycji zawodowych.	- liczba osób objętych wsparciem w tym zakresie	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> PUP, organizacje pozarządowe, PCE, lokalny biznes, Inkubator Przedsiębiorczości <u>Źródło finansowania:</u> Środki własne Gminy, RPO WiM, POIR, PO WER, PO PC
IV	Zwiększenie aktywności pozazawodowej osób bez pracy poprzez udział w: - centrum wolontariatu, - banki czasu	- liczba wolontariuszy, - liczba działań	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, szkoły, Urząd Miasta <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty
V	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy, między innymi tworzenia spółdzielni socjalnych.	- liczba istniejących spółdzielni socjalnych - liczba osób, które skorzystały ze szkoleń, kursów, prac społecznie użytecznych	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> PUP, Organizacje pozarządowe, Inkubator Ekonomii Społecznej <u>Źródło finansowania</u> Środki pochodzące z PUP, PFRON, PO WER, POIR, RPO WiM
VI	Udzielanie osobom bezrobotnym i ich rodzinom wsparcia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	- liczba rodzin i liczba osób w rodzinach objętych pomocą zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, z tytułu bezrobocia	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, Urząd Miasta <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, Program Państwa w Zakresie Dożywiania, środki z budżetu Państwa na realizację zadań z pomocy społecznej
VII	Szkolenia podnoszące kwalifikacje osób pozostających bez pracy	- liczba osób objętych wsparciem - liczba szkoleń	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS

			<u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, PCE, wolontariusze, lokalny biznes, Inkubator Przedsiębiorczości <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, PO WER, POIR, RPO WiM, POPW
<p>Osoby bezrobotne pozostające długo bez pracy wchodzą w stany emocjonalne, które powodują negatywne skutki jakim są obniżenie poczucia własnej wartości, brak wiary w siebie, zaburzenia bezpieczeństwa, depresje, wylądowania emocji, uzależnienia. Prognozowane zmiany w zakresie przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia wprowadzą większą ilość osób na rynek pracy, zminimalizują ubóstwo, pozwolą na zdobycie nowych umiejętności zawodowych lub przekwalifikowanie zawodowe, wpłyną na kierunek kształcenia osoby bezrobotnej, pozwolą na kreatywne wykorzystanie potencjału osoby bezrobotnej oraz zmniejszą liczbę beneficjentów Ośrodka, a tym samym zmniejszą liczbę osób bezrobotnych. Osoby bezrobotne nabeżdą umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Zmiany widoczne będą we wskaźnikach poszczególnych działań.</p>			
6.2.2 Doskonalenie systemu wsparcia dzieci i młodzieży w rodzinach dysfunkcyjnych			
I	Organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresach wakacji i ferii zimowych	- liczba zrealizowanych form wypoczynku - liczba uczestników wypoczynku	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, GKRPA <u>Partnerzy:</u> Placówki Oświatowe, Kuratorium Oświaty Organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty
II	Edukacja najmłodszych poprzez udział w grupach zabawowych	- liczba zorganizowanych grup, - liczba uczestników	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, <u>Partnerzy:</u> GKRPA, <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, RPO WiM
III	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba zajęć, - liczba uczestników	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, <u>Partnerzy:</u> placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, organizacje pozarządowe, PPP <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, RPO WiM

IV	zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez udział w zajęciach w świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych	- liczba uczestników, - liczba placówek	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> GKRPA, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe <u>Partnerzy:</u> MOPS <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy RPO WiM
----	--	--	---

Wiele dzieci i młodzieży cierpi z powodu niewłaściwego zachowania rodziców, opiekunów. Doznają poczucia niesprawiedliwości i bezsilności. Działania te ujemnie wpływają na zdrowie, rozwój fizyczny i psychospołeczny. Prognoza zmian w zakresie doskonalenia systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych wyrówna szanse życiowe ułatwiając dostęp do edukacji, wypoczynku i zdrowia. Działania te podniosą świadomość kształcenia i podjęcia zatrudnienia, zwiększą wiedzę na temat zdrowego stylu życia i umiejętności spędzania wolnego czasu. Prognozowane zmiany zwiększą poziom usamodzielnienia się i wpłyną na zmniejszenie izolacji społecznej całej rodziny. Wskaźniki do poszczególnych działań będą odpowiedzią na zmiany.

6.2.3 Organizacja systemu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym i wymagającym wsparcia

I	Organizowanie imprez integracyjnych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu dzieci i rodzin	- liczba zorganizowanych imprez, - liczba uczestników	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Jednostki kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy RPO WiM
II	Organizowanie edukacji na temat prawidłowo funkcjonującej rodziny	- liczba przeprowadzonych kampanii, debat, konferencji, - liczba uczestników, - liczba opracowanych i wydanych informatorów, broszur, ulotek	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Jednostki kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy RPO WiM

III	Rozwój oraz upowszechnienie dostępu do poradnictwa rodzinnego, prawnego, psychologicznego oraz specjalistów pracujących z rodziną	- liczba porad specjalistycznych	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, KPP, GKRPA <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy
IV	Utworzenie Poradni Rodzinnej	- liczba poradni, - liczba świadczonych usług, - liczba zatrudnionych specjalistów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR <u>Partnerzy:</u> PPP <u>Źródło finansowania</u> Środki własne gminy, granty
V	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania dysfunkcji rodzin	- liczba zrealizowanych programów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR, GKRPA <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Urząd Miasta, KPP <u>Źródło finansowania</u> Środki własne GminyRPO WiM
VI	Zapewnienie rodzinom przeżywającym poważne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, miejsc w mieszkaniach chronionych oraz mieszkaniach readaptacyjnych, zapewniających całodobowe wsparcie.	- liczba rodzin objętych wsparciem, - liczba mieszkań chronionych, - liczba mieszkań	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, Urząd Miasta, KTBS <u>Źródło finansowania</u> środki własne GminyRPO WiM,
VII	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia asystenta rodziny i pracownika socjalnego.	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - liczba rodzin, które skorzystały ze wsparcia w związku z przeżywaniem trudności opiekuńczo – wychowawczych	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR <u>Partnerzy:</u> PDD, świetlice środowiskowe <u>Źródło finansowania</u>

			środki własne Gminy, granty, RPO WiM
<p>Funkcjonowanie rodziny dysfunkcyjnej to narastające problemy, z którymi członkowie rodziny nie potrafią sobie sami poradzić. To współzależnienie oparte na kontroli, oskarżeniach, milczeniu, iluzji i braku zaufania. Brakuje tu pozytywnych wzorców świadczących o miłości, szacunku i przyjaźni. Prognozowane zmiany zmniejszą negatywne następstwa nieodpowiednich zachowań w życiu społecznym. Zwiększenie dostępu do specjalistów : psychologa, prawnika, terapeuty zmniejszy liczbę rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Zwiększenie wsparcia dla rodziny poprzez pracę asystenta rodziny poprawi prawidłowe funkcjonowanie rodziny, a tym samym zmniejszy liczbę dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych. Mieszkania chronione i readaptacyjne wpłyną na usamodzielnienie się rodzin. Prognozowane zmiany wpłyną również na wzrost wiedzy dotyczącej prawidłowo funkcjonującej rodziny. Wymiar powyższych zmian widoczny będzie we wskaźnikach realizacji poszczególnych działań.</p>			
6.2.4 Tworzenie osobom niepełnosprawnym, długotrwale lub ciężko chorym oraz starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej na miarę ich możliwości i potrzeb			
I	Wspieranie i promowanie akcji służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych.	- liczba akcji	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, jednostki kultury, jednostki samorządu terytorialnego, MOSiR <u>Źródło finansowania</u> środki własne Gminy RPO WiM,
II	Tworzenie innowacyjnych form pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania.	- liczba innowacyjnych form pomocy, - liczba osób objętych pomocą	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> środki własne Gminy RPO WiM,
III	Organizacja i nadzór nad prowadzeniem usług opiekuńczych	- liczba osób objętych pomocą	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, Urząd Miasta <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą w tym przedmiocie, spółdzielnie socjalne <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, RPO WiM, PFRON, PUP

IV	Utworzenie i prowadzenie dziennego ośrodka wsparcia dla osób starszych z chorobą Alzheimera i demencją starczą, dziennego domu pobytu „Senior – Wigor” oraz klubów, świetlic, mieszkań chronionych dla osób starszych	- liczba ośrodków, mieszkań - liczba osób objętych pomocą	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, PCPR, ŚDS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, Urząd Miasta <u>Źródło finansowania:</u> Granty, Program „Senior-Wigor”, środki własne Gminy, RPO WiM
V	Współpraca z różnymi typami domów pomocy społecznej i ośrodkami wsparcia	- liczba osób skierowanych do placówek, - wysokość środków na realizację zadania	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, DPS <u>Partnerzy:</u> PCPR, organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy
VI	Szerzenie idei i pomoc w organizowaniu rodzinnych domów pomocy.	- liczba rodzinnych domów pomocy, - liczba miejsc, - liczba osób skierowanych, - liczba zawartych umów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe <u>Partnerzy:</u> Osoby prywatne, przedsiębiorcy lokalni, Urząd Miasta, PCPR <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, RPO WiM
VII	Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi.	- liczba podmiotów realizujących działania	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe
VIII	Organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego mających wpływ na zwiększenie aktywności seniorów	- liczba zorganizowanych form spędzania czasu, - liczba uczestników	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, jednostki kultury, placówki oświatowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, Program

„Senior – Wigor”, RPO WiM			
Każda osoba dotknięta przypadkami choroby lub niepełnosprawności posiada swoją wartość i posiada trzy potrzeby: potrzebę życia, światła (harmonii, spokoju) i potrzebę bycia rozumianym i kochanym. Dotyczy to również osób starszych. Prognozowane zmiany zwiększą poczucie bezpieczeństwa, zwiększą udział w życiu społecznym, wyrównają poziom życia, pobudzą do aktywności i podniosą udział w działaniach lokalnych. Zmniejszą bariery dotyczące izolacji i osamotnienia. Prognozowane zmiany wymagają zaangażowania podmiotów polityki społecznej, samorządu jak również mieszkańców miasta Kętrzyn. Rezultaty zmian widoczne będą we wskaźnikach.			
6.2.5 Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym			
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin	- liczba udzielonych porad specjalistów, - liczba grup wsparcia, - liczba warsztatów i treningów, - liczba osób objętych wsparciem	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, GKRPA <u>Partnerzy:</u> KPP, PLU, Sąd, Prokurator, PCPR <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy
II	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w tym realizacja programów opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	- liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych i edukacyjnych, - liczba uczestników, - liczba programów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny <u>Partnerzy:</u> KPP, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty
III	Rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz poszerzanie oferty alternatywnego spędzania czasu wolnego.	- liczba działań/warsztatów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, jednostki kultury <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, RPO WiM
IV	Wsparcie osób, rodzin doświadczających przemocy lub pozostających w kryzysie	- liczba założonych NK - ilość odbytych spotkań grup roboczych - liczba udzielonych porad: psycholog, /prawnik/ terapeuta	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Kuratorzy, służba zdrowia, KPP, PCPR, placówki oświatowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, środki z

			funduszu alkoholowego, środki zewnętrzne pozyskane w drodze konkursów
V	Utworzenie mieszkań treningowych dla ofiar przemocy i rodzin w kryzysie	- liczba mieszkań, - liczba rodzin, - liczba zatrudnionych specjalistów	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Zespół Interdyscyplinarny, KPP, PCPR <u>Źródło finansowania</u> RPO WiM, środki własne Gminy
<p>Środowiska z uzależnieniami to rodziny, które zamiast być źródłem wsparcia i poczucia bezpieczeństwa są obszarem konfliktów i zagrożeń. Borykają się z poważnymi problemami w pracy i negatywnymi opiniami otoczenia społecznego. Poziom patologii wzrasta, ponieważ przestają wystarczać dotychczasowe czynniki kontroli społecznej. Prognozowane zmiany zawarte w Strategii będą zmierzać do zwiększenia działań niwelujących powstawanie uzależnień i patologii społecznych. Zastosowanie głęboko rozumianych działań profilaktycznych, jak również zwiększony dostęp do leczenia odwykowego, zmniejszy skalę przemocy. Prognozowane zmiany poszerza wiedzę zagrożonych rodzin jak również mieszkańców miasta Kętrzyn w zakresie systemu wsparcia i zapobieganiu uzależnieniom.</p>			
6.2.6 Rozwijanie gminnego systemu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności			
I	Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty mieszkań	- liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych, - liczba przyznanych zasiłków celowych z przeznaczeniem na dofinansowanie wydatków na czynsz, - liczba osób skierowanych do pracy na rzecz oddłużania mieszkań	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe <u>Partnerzy:</u> KTBS, Spółdzielnia Mieszkaniowa, organizacje pozarządowe, wspólnoty mieszkaniowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty
II	Wspieranie nowych inicjatyw na rzecz zagrożonych bezdomnością	- liczba przedsięwzięć na rzecz osób bezdomnych	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty, RPO WiM
III	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności	- liczba akcji monitorujących	2015 - 2025 <u>Realizator:</u> MOPS

			<p><u>Partnerzy:</u> Straż Miejska, KPP</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne gminy, granty, RPO WiM</p>
IV	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych dla osób zagrożonych bezdomnością i osób bezdomnych	- liczba osób w ww. mieszkaniach - liczba utworzonych mieszkań	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS</p> <p><u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty, RPO WiM</p>
V	Pomoc i wsparcie przy tworzeniu noclegowni i łazni dla osób bezdomnych	- liczba osób korzystających z usług - liczba osób kierowanych do noclegowni	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS, Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe</p> <p><u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty, RPO WiM</p>
VI	Udzielanie pomocy osobom bezdomnym w oparciu o indywidualne programy wychodzenia z bezdomności i kontrakty socjalne	- liczba zawartych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - liczba zawartych kontraktów socjalnych	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS</p> <p><u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, środki z budżetu Państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej</p>
VII	Zapewnienie ciepłego posiłku, odzieży, miejsca w noclegowni	- liczba osób skierowanych do noclegowni - liczba wydanych posiłków	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS</p> <p><u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, środki z budżetu Państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, Program Państwa</p>

VIII	Współpraca pomiędzy instytucjami i służbami publicznymi na rzecz pomocy osobom bezdomnym	- liczba wspólnie podejmowanych działań, - liczba spotkań	w Zakresie Dożywiania 2015 - 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe, służby i instytucje publiczne
IX	Pomoc w przystosowaniu się do życia osób po opuszczeniu zakładów karnych	- liczba osób, którym udzielono pomocy	2015 - 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Zakłady karne <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy
X	Współpraca z służbą kuratorską i służbą więzienną	- liczba spotkań informacyjno – edukacyjnych organizowanych w zakładach karnych - liczba osób osadzonych uczestniczących w spotkaniach	2015 - 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Służba więzienna, zakłady karne <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy
XI	Rozwój form poradnictwa obywatelskiego, prawnego, psychologicznego, terapeutycznego. Realizacja programów dla osób zagrożonych bezdomnością	- liczba udzielonych porad - liczba osób, którym udzielono wsparcia psychologicznego, terapeutycznego - liczba działań	2015 - 2025 <u>Realizator:</u> MOPS <u>Partnerzy:</u> Urząd Miasta, PCPR, organizacje pozarządowe <u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, środki z budżetu Państwa na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, RPO WiM

Prognozowane zmiany dotyczące przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności możliwe będą dzięki zaangażowaniu i współpracy podmiotów polityki społecznej. Jedną z ważniejszych form przeciwdziałaniu i wychodzeniu z bezdomności będzie stały monitoring tego zjawiska. Dzięki niemu prognozowane zmiany ograniczą liczbę osób zasilających środowisko bezdomnych oraz zmniejszą liczbę osób zagrożonych bezdomnością. Zmiany przyczynią się również do zmniejszenia poczucia odrzucenia osób bezdomnych przez środowisko zwiększając ich system wartości. Osoby bezdomne będą miały ułatwiony dostęp do opieki zdrowotnej, nabędą również umiejętności gospodarowania posiadanymi zasobami. Rezultaty poszczególnych działań widoczne będą we wskaźnikach, które będą na bieżąco analizowane.

6.2.7 Rozwój form integracji społecznej grup wrażliwych ze społecznością lokalną

I	<p><u>Realizacja programów aktywnej integracji:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- realizacja kompleksowych i zindywidualizowanych działań o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym, zdrowotnym- rozwój działań z zakresu profilaktyki wykluczenia społecznego wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, kulturowej, sportowej- wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy i integracji społecznej	<ul style="list-style-type: none">- liczba zrealizowanych projektów- liczba uczestników projektów- liczba przeszkolonych osób- liczba zawartych partnerstw	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS</p> <p><u>Partnerzy:</u> Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, inne podmioty i instytucje realizujące zadania w obszarze integracji społecznej</p> <p><u>Źródło finansowania:</u> środki własne Gminy, RPO WiM, granty</p>
II	<p><u>Rozwój sektora ekonomii społecznej :</u></p> <ul style="list-style-type: none">- wspieranie działań w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej- wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej- promocja ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none">- liczba spotkań informacyjno – promocyjnych, szkoleń, seminariów, wizyt studyjnych w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej- liczba osób uczestniczących w spotkaniach/szkoleniach- liczba zawartych partnerstw na rzecz ekonomii społecznej	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS</p> <p><u>Partnerzy:</u> Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, inne podmioty i instytucje realizujące zadania w obszarze ekonomii społecznej</p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, granty, RPO WiM</p>
III	<p><u>Realizacja działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- diagnoza środowiska lokalnego- tworzenie map i zasobów potrzeb- zawiązywanie partnerstw, rozwój współpracy	<ul style="list-style-type: none">- liczba przeprowadzonych diagnoz środowiska lokalnego z podziałem na osiedla zdegradowane- liczba imprez integracyjnych organizowanych dla mieszkańców- liczba uczestników organizowanych imprez	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS, UM</p> <p><u>Partnerzy:</u> organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, związki wyznaniowe, inne instytucje, podmioty i grupy nieformalne realizujące zadania w zakresie organizowania społeczności lokalnej, właściciele obiektów użyteczności publicznej, PUP</p>

	<p><i>międzysektorowej</i></p> <ul style="list-style-type: none">- wdrażanie projektów partnerskich na rzecz lokalnej społeczności- wspieranie działalności organizacji pozarządowych- udzielanie dzieciom pomocy w edukacji- wzmocnienie integracji międzypokoleniowej poprzez organizowanie wspólnych imprez o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym- <i>promocja w mediach</i> działań osób niepełnosprawnych i starszych- utworzenie Centrum Integracji Społecznej, której celem będzie przełamywanie izolacji społecznej i zawodowej- wzmocnienie działań KIS poprzez wsparcie dla całej rodziny (np. grupy zabawowe, szkoła dla rodziców), szkolenia, grupy wsparcia, zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych	<ul style="list-style-type: none">- liczba powstałych map zasobów i potrzeb- liczba organizowanych szkoleń, warsztatów, konferencji- ilość dzieci, którym udzielono wsparcia w edukacji- liczba projektów partnerskich i liczba uczestników w projektach- ilość obiektów dostosowanych dla osób niepełnosprawnych- ilość programów w KTK i ilość artykułów prasowych- ilość imprez i ilość osób biorących udział w imprezach o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym- ilość uczestników CIS- liczba uczestników KIS- liczba przeprowadzonych szkoleń- liczba przeprowadzonych spotkań dot. wsparcia rodziny- liczba osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych	<p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, PUP, granty, GKRPA, RPO WiM</p>
IV	<p><u>Zwiększenie aktywności pozazawodowej osób pozostających bez pracy</u> poprzez stworzenie Centrum Wolontariatu, którego celem będzie zachęcenie osób bezrobotnych do aktywności na rzecz innych.</p>	<ul style="list-style-type: none">- ilość uczestników Centrum Wolontariatu	<p>2015 – 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS,</p> <p>Partnerzy: placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, PUP, ŚDS, DP</p> <p><u>Źródło finansowania</u> środki własne Gminy</p>

Prognozowane zmiany w zakresie rozwoju form integracji społecznej grup wrażliwych ze społecznością lokalną zmierzać będą w kierunku poprawy warunków życia oraz tworzenia równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Wdrażane rozwiązania ukierunkowane będą na podniesienie poziomu prawidłowego wypełniania ról społecznych, wzrostu jakości życia, tworzeniu warunków służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz podniesieniu poziomu integracji społecznej mieszkańców. Realizowane działania wymagają zaangażowania i partnerskiej współpracy wszystkich podmiotów polityki społecznej w mieście oraz poszczególnych mieszkańców. Kierunek oraz wymiar następujących zmian widoczny będzie we wskaźnikach realizacji poszczególnych działań, które będą corocznie analizowane. Prognozowane zmiany zwiększą poziom usamodzielnienia się osób z grup wrażliwych, pomogą w podjęciu zatrudnienia, a tym samym wyjścia z systemu pomocy społecznej.

6.2.8 Rozwój działań związanych z profilaktyką i promocją zdrowia

	Kierunki działań	Wskaźniki	Termin realizacji, realizatorzy/partnerzy/źródło finansowania
I	<p><u>Wpieranie i realizacja działań dotyczących zdrowia mieszkańców miasta Kętrzyn:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie kampanii zdrowotnych, spotkań profilaktycznych związanych z poprawą stanu zdrowia mieszkańców - wdrażanie programów promujących zdrowy styl życia - realizacja zwykłych i specjalistycznych usług opiekuńczych - współpraca z samorządem na rzecz upowszechniania zdrowego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych kampanii zdrowotnych - ilość spotkań profilaktycznych - ilość wdrożonych programów promujących zdrowy styl życia - ilość zrealizowanych usług opiekuńczych zwykłych i specjalistycznych - liczba osób objęta wsparciem z zakresu zdrowia - liczba zadań realizowanych w ramach profilaktyki zdrowotnej - liczba osób korzystająca z różnych form wsparcia w zakresie zdrowia 	<p>2015 - 2025</p> <p><u>Realizator:</u> MOPS, UM (Wydział Spraw Społecznych), MOSIR</p> <p><u>Partnerzy:</u> organizacje pozarządowe, inne podmioty i instytucje realizujące zadania w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.</p> <p><u>Źródło finansowania:</u> środki własne Gminy, RPO WiM, granty</p>

Profilaktyka i promocja zdrowia kierowana jest do różnych grup mieszkańców. Z uwagi na dane GUS dotyczące zgonów wskazane jest podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących chorób mieszkańców. Profilaktyka działa na zasadzie przekazywania informacji, które kształtują zdrowotne postawy jednostek i motywują do realizacji zachowań służących zdrowiu. Z pomocą prognozowanych zmian zwiększy się poprawa świadomości zdrowotnej, a co za tym idzie zmniejszy się liczba zachorowań. Utrwalone zostaną prawidłowe wzorce zdrowego stylu życia. Zwiększą się umiejętności zapobiegania chorobie przez kontrolowanie czynników ryzyka i podejmowania odpowiednich działań w leczeniu. Zmiany widoczne będą w określonych wskaźnikach.

	<ul style="list-style-type: none">- tworzenie map i zasobów potrzeb- zawiązywanie partnerstw, rozwój współpracy międzysektorowej- wdrażanie projektów partnerskich na rzecz lokalnej społeczności- wspieranie działalności organizacji pozarządowych- udzielanie dzieciom pomocy w edukacji- wzmocnienie integracji międzypokoleniowej poprzez organizowanie wspólnych imprez o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym- promocja w mediach działań osób niepełnosprawnych i starszych- utworzenie Centrum Integracji Społecznej, której celem będzie przełamywanie izolacji społecznej i zawodowej- wzmocnienie działań KIS poprzez wsparcie dla całej rodziny (np. grupy zabawowe, szkoła dla rodziców), szkolenia, grupy wsparcia, zatrudnienie w ramach prac społecznie - użytecznych	<p><i>organizowanych dla mieszkańców</i></p> <ul style="list-style-type: none">- liczba uczestników organizowanych imprez- liczba powstałych map zasobów i potrzeb- liczba organizowanych szkoleń, warsztatów, konferencji- ilość dzieci, którym udzielono wsparcia w edukacji- liczba projektów partnerskich i liczba uczestników w projektach- ilość obiektów dostosowanych dla osób niepełnosprawnych- ilość programów w KTK i ilość artykułów prasowych- ilość imprez i ilość osób biorących udział w imprezach o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym- ilość uczestników CIS- liczba uczestników KIS- liczba przeprowadzonych szkoleń- liczba przeprowadzonych spotkań dot. wsparcia rodziny- liczba osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych	<p><i>oświatowe, związki wyznaniowe, inne instytucje, podmioty i grupy nieformalne realizujące zadania w zakresie organizowania społeczności lokalnej, właściciele obiektów użyteczności publicznej, PUP</i></p> <p><u>Źródło finansowania</u> Środki własne Gminy, PUP, granty, GKRPA, RPO WiM</p>
--	--	---	---

IV	<u>Zwiększenie aktywności pozazawodowej osób pozostających bez pracy</u> poprzez stworzenie Centrum Wolontariatu, którego celem będzie	- ilość uczestników Centrum Wolontariatu	2015 – 2025 <u>Realizator:</u> MOPS, <u>Partnerzy:</u>
	zachęcenie osób bezrobotnych do aktywności na rzecz innych.		placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, PUP, ŚDS, DP <u>Źródło finansowania</u> środki własne Gminy
<p>Prognozowane zmiany w zakresie rozwoju form integracji społecznej grup wrażliwych ze społecznością lokalną zmierzać będą w kierunku poprawy warunków życia oraz tworzenia równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Wdrażane rozwiązania ukierunkowane będą na podniesienie poziomu prawidłowego wypełniania ról społecznych, wzrostu jakości życia, tworzeniu warunków służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz podniesieniu poziomu integracji społecznej mieszkańców. Realizowane działania wymagają zaangażowania i partnerskiej współpracy wszystkich podmiotów polityki społecznej w mieście oraz poszczególnych mieszkańców. Kierunek oraz wymiar następujących zmian widoczny będzie we wskaźnikach realizacji poszczególnych działań, które będą corocznie analizowane. Prognozowane zmiany zwiększą poziom usamodzielnienia się osób z grup wrażliwych, pomogą w podjęciu zatrudnienia, a tym samym wyjścia z systemu pomocy społecznej.</p>			

7. REALIZACJA STRATEGII

7.1 Koordynacja i realizacja Strategii

Jednostką odpowiedzialną za koordynację Strategii jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie.

Strategia realizowana będzie przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kętrzynie oraz inne jednostki organizacyjne Gminy,
- organizacje pozarządowe, którym Gmina zleca realizację zadań w obszarze polityki społecznej.

Partnerami w realizacji Strategii będą organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne szczebla powiatowego, wojewódzkiego, jednostki i organy administracji państwowej, służba zdrowia, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty ekonomii społecznej oraz podmioty gospodarcze.

Aktualnie funkcjonujący w Polsce system prawa stwarza odpowiednie warunki do wdrażania Strategii. Zagrożeniem dla realizacji Strategii mogą być zmiany w obowiązujących przepisach z zakresu polityki społecznej, a także niewystarczające środki finansowe na zaplanowane działania.

7.2 Finansowanie Strategii

Zakłada się, że działania określone w Strategii finansowane będą z :

- środków własnych gminy,
- środków z budżetu państwa,
- środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę (min. UE, programy rządowe),
- środków zewnętrznych pozyskanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

7.3 Monitoring i ewaluacja Strategii

Dla prawidłowej realizacji Strategii konieczne jest prowadzenie stałych działań monitorująco-oceniających stan prac nad jej wdrożeniem. Prowadzone działania mają na celu uzyskanie informacji o tym, czy:

1. założone cele i zadania są realizowane;
2. założone cele i zadania są zasadne;
3. zachodzi konieczność modyfikacji działań w przypadku zagrożeń realizacji założonych celów lub przeorientowanie celów i kierunków działań;
4. nakłady na realizację działań są adekwatne do efektów w perspektywie krótko i długofalowej;
5. zapewniona zostanie trwałość rezultatów realizacji działań.

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kętrzyn na lata 2014-2025 opierać się będzie na ocenie poziomu realizacji celów strategicznych na podstawie informacji sprawozdawczych i danych statystycznych oraz analizie skuteczności i efektywności narzędzi stosowanych w procesie osiągania celów strategicznych.

Z planowaniem strategicznym związany jest nierozzerwalnie system pomiaru efektów w formie wskaźników, obrazujących skuteczność wdrażania celów zawartych w Strategii, a jednocześnie umożliwi dokonanie niezbędnych modyfikacji lub korekt w odniesieniu do przyszłych kierunków działań i sposobów realizowania celów.

W odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych wskaźnikami tymi będą:

Tabela 22 Wskaźniki realizacji działań/źródło danych

Rodzaj wskaźnika	Źródło danych
liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	MOPS
liczba osób korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych	MOPS
liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych z Miasta Kętrzyn	MOPS

liczba szkoleń/warsztatów dla kadry pomocy społecznej	MOPS, PCPR
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	MOPS
liczba szkoleń/warsztatów dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	GKRPA, MOPS
liczba szkoleń/warsztatów dla członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	GKRPA
liczba programów i projektów przyjętych do realizacji	UM, MOPS
liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć w świetlicach profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
liczba przeprowadzanych akcji i inicjatyw w obszarze pomocy społecznej, przemocy w rodzinie, uzależnień	MOPS
liczba mieszkańców Miasta Kętrzyn korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy	ŚDS
liczba „Niebieskich Kart”	ZI
liczba powołanych grup roboczych w ramach procedury NK	ZI
liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego	GKRPA, MOPS
liczba osób uczestniczących w posiedzeniach Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwijania Problemów Alkoholowych	GKRPA
liczba wniosków o podjęcie leczenia odwykowego złożonych do Sądu Rejonowego	GKRPA
kwota wydatków na pomoc społeczną	MOPS
liczba imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych	UM, MOPS
liczba wolontariuszy	MOPS
liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	MOPS
liczba utworzonych grup wsparcia i grup samopomocowych	GKRPA, PLU, MOPS, ORG. POZARZĄDOWE
liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia i samopomocowych	GKRPA, PLU, MOPS, ORG. POZARZĄDOWE
rodzaj zajęć i szkoleń w ramach Programu Aktywności Lokalnej	MOPS
liczba osób bezrobotnych uczestniczących w PAL	MOPS
liczba osób bezrobotnych korzystających z prac społecznie użytecznych	MOPS, UM
Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych	UM, MOPS
liczba osób i rodzin korzystających z Programu „Pomoc Żywnościowa”	MOPS

Narzędzia ewaluacji Strategii to:

- systematyczne gromadzenie i analiza danych dotyczących realizacji Strategii,
- systematyczna kontrola i monitoring realizowanych zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności,
- sporządzanie rocznych sprawozdań częściowych,
- sporządzenie końcowego sprawozdania z realizacji Strategii.

Jednym z elementów wdrażania Strategii jest jej aktualizacja do zmieniających się realiów życia społeczno - gospodarczego. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych celów i kierunków działań, pozwoli też na weryfikację i dokonywanie zmian, bądź aktualizację dokumentu w przypadku istotnych zmian społecznych lub prawnych.

PODSUMOWANIE

Organizacja systemu pomocy społecznej w mieście Kętrzyn jest dostosowana do potrzeb społecznych. Cele strategiczne i kierunki działań opracowano na podstawie analizy systemu pomocy społecznej, edukacji, kultury, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kętrzyn na lata 2015-2025 nakreśla długofalowe działania zmierzające do osiągnięcia celu głównego, którym jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i szczegółowe oraz kierunki działań związane z ich realizacją. Strategia zakłada rozszerzanie i pogłębianie form pracy socjalnej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, działania podejmowane przez ośrodek pomocy społecznej powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się rodzin i osób objętych pomocą, oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zaspokajanie wszystkich potrzeb klientów pomocy społecznej może skutkować stanem wyuczonej bezradności, postawą roszczeniową oraz pozbawić ich motywacji do aktywności i podejmowania wysiłku w przezwyciężaniu trudności życiowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Kętrzyn nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w mieście. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie

zależała od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie.

Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących osiągnięte zostaną cele operacyjne i strategiczne.

Ważnymi elementami wdrażającymi Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kętrzyn na 2014-2020 rok są:

- zidentyfikowanie partnerów w zakresie realizacji Strategii,
- pozyskanie akceptacji społecznej dla zadań strategicznych (współpraca władzy z sektorem pozarządowym i gospodarczym, spotkania publiczne z mieszkańcami, systematyczne zamieszczanie informacji w mediach),
- uzyskanie poparcia zewnętrznego (kontakty z władzami, kontakty z partnerami, współpraca z organizacjami pozarządowymi, kontakty z mediami).

Samorząd lokalny, poprzez budowę kapitału społecznego dla i przez swoich mieszkańców, wzmacnia naturalne wsparcie rodziny w jej naturalnym środowisku, stara się zredukować skutki społeczne bezrobocia, odrzucenia społecznego, bezdomności, uzależnień, włączając w ten proces odpowiednich partnerów.

Strategia jest dokumentem otwartym, jako element żywy będzie podlegać okresowym weryfikacjom i zmianom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczną, ekonomiczną, potrzebami gminy i wymogami prawa. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej. Zapisy zawarte w strategii realizowane będą zgodnie z zaplanowanymi działaniami i w zależności od posiadanych środków finansowych.

Strategia jest konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców miasta Kętrzyn.

SPIS TABEL

NR TABELI	NAZWA	STRONA
1	Populacja w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013	13
2	Przyrost naturalny w latach 2010 - 2013	13
3	Saldo migracji w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013	14
4	Struktura mieszkańców wg. ekonomicznych grup ludności w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013	14
5	Biologiczne grupy wiekowe	15
6	Stan cywilny w mieście Kętrzyn- ogółem rok 2014	15
7	Liczba małżeństwa zawartych w Kętrzynie w latach 2010 - 2013	15
8	Liczba przychodni w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013	16
9	Porady ogólnodostępne (lekarz podstawowej opieki zdrowotnej i lekarz rodzinny) na 1.000 mieszkańców	16
10	Powody przyznania pomocy społecznej klientom MOPS w Kętrzynie w latach 2011 - 2013	18
11	Wydatki MOPS	20
12	Struktura wydatków na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w mieście Kętrzyn	22
13	Bezrobotni zarejestrowani w mieście Kętrzyn w latach 2011 - 2013	24
14	Charakterystyka osób bezrobotnych w mieście Kętrzyn	26
15	Dane o programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w Kętrzynie	29
16	Struktura wydatków MOPS związana z opieką nad dziećmi i młodzieżą w 2013r	29

17	Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście Kętrzyn w latach 2011 -2013	31
18	Liczba osób po 60 roku życia, którym udzielono pomocy i wsparcia w mieście Kętrzyn w latach 2010 - 2013	33
19	Charakterystyka zjawiska bezdomności w Kętrzynie w latach 2004 - 2013	39
20	Charakterystyka zjawiska bezdomności w Kętrzynie	41
21	Analiza SWOT – mocne i słabe strony problematyki pomocy społecznej w mieście Kętrzyn	43
22	Wskaźniki realizacji działań/źródło danych	62

SPIS WYKRESÓW

NR WYKRESU	NAZWA	STRONA
1	Osoby niepełnosprawne w powiecie kętrzyńskim w 2011 roku	35

